

El Gall

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Gall
Alçada: 226

Coordenades:

Latitud: 41.61744
Longitud: 1.88004
UTM Est (X): 406693
UTM Nord (Y): 4607908

Classificació

Número de fitxa 08053 - 107
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern Popular
Segle XVII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La part més antiga de la masia no s'utilitza, com molts dels annexos de producció.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001708100DG00H0001OK
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dj., 30/03/2017 - 02:00

Descripció

El Gall és un mas situat al límit sud del terme de Castellbell i el Vilar, a tocar amb Rellinars. La masia s'ubica en una petita elevació enmig d'una plana agrícola cerealística, però que antigament eren vinyes. La masia està formada per diversos edificis, alguns adossats uns amb d'altres i alguns aïllats. El cos més antic de la masia és el que està més al sud, amb l'era al davant. És de planta rectangular i consta de planta baixa i pis. La coberta és de teules àrabs a dues aigües i el carener paral·lel a la façana principal, orientada a llevant. L'any 1928 es va construir un nou cos més gran que l'original i amb planta baixa i dos pisos. Les tines que es conserven es troben en aquest edifici. En són 7 i són de planta quadrada. Aquest conjunt és un bloc clos al que s'hi accedeix a través d'un barri, cosa que no ens ha permès la propietat.

Davant mateix d'aquest barri hi ha un llarg edifici de planta única i rectangular contruït per a tasques productives. Actualment s'hi guarda el tractor i fa de magatzem.

Al costat encara es conserva una petita pica per fer la barreja del caldo bordelès, integrada en una paret que antigament seria el sustent d'una feixa més alta, actualment rebaixada, ja que també hi ha una escala volada de tres graons.

Observacions:

L'accés a les tines es fa per una rampa des de la façana nord. A la paret de suport d'aquesta rampa hi ha encastada una pedra de molí. També hi ha una escala volada amb nou graons, que permeten una comunicació ràpida entre la zona de l'era i la de les tines.

La denominació toponímica de la Bauma, seria originada arran de la partició de l'heretat del Gall.

Josep Gall ven una part de les terres del mas al seu germà Jaume el 26 de juliol de 1688, el qual afegeix cent lliures al preu convingut en un acte d'adició que van signar el 19 de febrer de 1703.

D'aquesta manera, el 28 de febrer de 1727, Jaume Gall, dit lo Baumer o de la Bauma, i el seu fill Jacint van declarar-se propietaris d'una peça de terra de setanta jornals de llaurada, que era de l'heretat del mas Gall, i que estava situada "en la partida dita lo Clot de la Noguera, en la qual pessa de terra hi há una bauma molt gran". El Jaume i el Jacint hi havien construït una caseta en aquella partida, que fou l'origen del mas de la Bauma, on vivien.

Història

El masos Gall i Magnet, del terme de Castellbell i el Vilar, constaven l'any 1328 com a dues propietats veïnes i independents, amb unes característiques molt semblants. Així ho veiem en el pagament dels censos que feien els seus propietaris, de manera que en el document que llegim a continuació, on diu "Castellet", hem de llegir Guillem de Cirera, senyor de Castellet i castlà major del Castellbell, i on diu "clascans", vol dir els castlans del castell de Castellbell, que ho eren Ramon de Castellbell i Guillem de Castellbell: "Mas des Gal dona a Castelet II quarteres y I dotze d'avena per questa y X diners a sent Michel y XVI diners per perna y I galina. Item dona als clascans I quartera y I dotze d'avena per questa y V diners a sen Michel y XVI diners per perna".

L'any 1343 el propietari del mas és Ramon Gall. En el capbreu dels anys 1441 i 1442, constava com a propietari del mas Gall el senyor Bernat Gall. Pere Gall, va ser un dels pagadors de la remença en l'afer dels remences de l'any 1485.

L'any 1534, Pere Gall, era propietari del mas Gall i de les terres del mas Magnet, aleshores un mas rònec integrat a la seva heretat. El seu germà Miquel Gall, àlies Viladoms, era propietari del veí mas de Viladoms. Pere Gall s'havia casat amb Francesca i que va fer testament el 4 de maig de 1557. Els seus fills foren, Joan, l'hereu, Francesc, que el sabem vivint a Monistrol de Montserrat el 28 de maig de 1558, Antoni, Pere, Joana, casada amb un Corrons, Eulàlia, casada amb un Vives, Antònia, casada amb un Playà, i Margarida, esposa d'un Coral. Pere va fer testament deixant escrit que volia ser enterrat "en lo nostro vas del sementiri de la verge Maria del Villar". El succeirà el seu germà, Joan, que, casat amb Elionor tindran un fill nascut el 1561, Bartomeu, del qual fa capítols matrimonials el 25 de febrer de 1576 amb Eulàlia Duran. El seus fills

eren Salvador, a qui nomenà hereu, Toni Joan, Maria i Joan i a la seva esposa Eulàlia la nomenà usufructuària de tots els seus béns. Bartomeu acabà recordant que els seus germans, Pere i Magí, treballaven a la casa del Gall. Durant nombrosos anys, la propietat anirà passant per la família Gall.

A les acaballes del segle XVII, un tal Josep Gall i el seu fill de divuit anys, resolen un deute l'11 de gener de 1699 fet que va comportar que les terres del Gall s'atansessin cada vegada més a la llera del riu Llobregat.

El succeeix Joan Gall i a aquest el seu fill Francesc que el 20 de febrer de 1720 es troba empresonat a Manresa. Aquest fa testament nomenant els marmessors a Josep, moliner de les Comes, Jaume Viladoms de Baix, pagès del Vilar, Jaume Brugués pagès de Castellolí, i el seu fill hereu Jaume Gall que en aquell moment comptava amb 14 anys. En el capbreu de l'any 1759 en Jaume es declara propietari del mas. Tindrà dos fills, l'Antoni i en Josep. Antoni, l'hereu, casat amb Teresa Viladoms, fa un primer testament el dia 23 de novembre de 1759 i un segon el 20 de gener de 1819 a favor del seu fill Salvador com hereu, que es va casar amb Maria Prat.

Durant el segle XIX continua la nissaga Gall, emparentant-se amb famílies dels pobles veïns. Un dels descendents, fill de Rosa Gall i Antoni Moncunill, en Jaume, serà alcalde de Castellbell i el Vilar durant els anys 1909-1917 i 1921-1923, i propietari del mas, que mor l'any 1951. Descendents de la nissaga Gall continuen vivint al municipi. El darrer estadant del mas és Ramon Pons.

Bibliografia

FRONTERA, Genís i DEVANT, Jèssica (2004). Castellbell i el Vilar. Història i memòria gràfica.

Castrellbell i el Vilar: El Brogit.

VALLS i PUEYO, Joan (2016). El mas Gall. Treball inèdit.

